

УДК 338.24:351.86(477

JEL classification: H56, O11, E60, Q01

[https://doi.org/10.31891/dsim-2026-15\(33\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2026-15(33))

ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДО ПІСЛЯВОЄННИХ УМОВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

НЕДОБОР Ірина

кандидат економічних наук,

Директор Департаменту публічної дипломатії та міжнародних відносин,

Громадська організація «Життя під час війни»,

<https://orcid.org/0009-0004-7780-6296>

У статті досліджено теоретико-методичні засади формування економічних механізмів адаптації національної економіки України до післявоєнних умов її розвитку. Обґрунтовано, що сучасні виклики, спричинені повномасштабною війною, структурними диспропорціями, демографічними втратами, руйнуванням виробничого потенціалу та необхідністю інтеграції до європейського економічного простору, потребують перегляду наявних підходів до державного управління економічним розвитком і створення цілісної системи економічних механізмів адаптації. Узагальнення сучасних наукових підходів дало змогу встановити, що процес післявоєнного відновлення має базуватися не лише на компенсації втрат, а й на формуванні передумов довгострокової економічної стійкості та сталого розвитку. Запропоновано авторський концепт формування функціональної системи економічних механізмів адаптації, який ґрунтується на логічній тріаді «адаптивність – економічна стійкість – сталий розвиток». У межах запропонованої концепції визначено взаємопов'язану систему економічних механізмів, до складу якої віднесено інституційно-регулятивний, інвестиційний, фінансовий, інноваційний механізми, механізм структурної трансформації, а також механізм розвитку людського капіталу та соціальної інклюзії. Розкрито функціональне призначення кожного із зазначених механізмів та визначено їхню роль у забезпеченні структурної адаптації економіки до післявоєнних умов. Доведено, що ефективність адаптаційних процесів визначається не ізольованим функціонуванням окремих механізмів, а їх системною взаємодією, взаємодоповненням і синергетичним ефектом. Особливу увагу приділено необхідності вдосконалення інституційного середовища, активізації інвестиційних процесів, розвитку інноваційної діяльності, модернізації фінансових інструментів, структурній перебудові економіки та відновленню людського капіталу як ключових передумов для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. Практична цінність запропонованого підходу полягає у можливості використання сформованої функціональної системи економічних механізмів під час розроблення державної політики післявоєнного відновлення, стратегій економічного розвитку, програм структурної модернізації та механізмів підвищення економічної стійкості України в умовах сучасних глобальних і внутрішніх викликів.

Ключові слова: економічні механізми, адаптація національної економіки, післявоєнне відновлення, економічна стійкість, сталий розвиток, структурна трансформація, інституційно-регулятивний механізм, інвестиційний механізм, інноваційний розвиток, людський капітал.

FORMATION OF A FUNCTIONAL SYSTEM OF ECONOMIC MECHANISMS FOR ADAPTING THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE TO THE POST-WAR CONDITIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

NEDOBOR Iryna

Department of Public Diplomacy and International Affairs

Community Organization «Living in the Hour of War»

The article explores the theoretical and methodological principles for developing economic mechanisms to adapt Ukraine's national economy to post-war development conditions. Modern challenges posed by a full-scale war, structural imbalances, demographic losses, the destruction of production potential, and the need to integrate into the European economic space require a review of existing approaches to state management of economic development and the creation of a holistic system of economic adaptation mechanisms. The generalization of modern scientific approaches has made it possible to establish that post-war recovery should be based not only on compensation for losses but also on creating the prerequisites for long-term economic stability and sustainable development. The author proposes a concept for the formation of a functional system of economic adaptation mechanisms, based on the logical triad "adaptability - economic stability - sustainable development". Within the framework of the proposed concept, an interconnected system of economic mechanisms is defined, including institutional and regulatory, investment, financial, and innovation mechanisms; a mechanism for structural transformation; and a mechanism for the development of human capital and social inclusion. The functional purpose of each of these mechanisms is revealed and their role in ensuring the structural adaptation of the economy to post-war conditions is determined. It has been proven that the effectiveness of adaptation processes is determined not by the isolated functioning of individual mechanisms, but by their systemic interaction, complementarity, and synergistic effect. Special attention is paid to the need to improve the institutional environment, activate investment processes, develop innovative activities, modernize financial instruments, structurally restructure the economy, and restore human capital as key prerequisites for ensuring the competitiveness of the national economy. The practical value of the proposed approach lies in its ability to leverage the established functional system of economic mechanisms when developing state policy for post-war recovery, economic development strategies, structural modernization programs, and mechanisms to enhance Ukraine's economic stability amid contemporary global and domestic challenges.

Keywords: economic mechanisms, adaptation of the national economy, post-war recovery, economic stability, sustainable development, structural transformation. Institutional and regulatory mechanisms, investment mechanisms, innovative development, human capital.

Стаття надійшла до редакції / Received 23.07.2026
Прийнята до друку / Accepted 12.08.2026
Опубліковано / Published 27.08.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© НЕДОБОР Ірина

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Повномасштабна війна стала безпрецедентним викликом для національної економіки України, спричинивши глибокі структурні трансформації, руйнування виробничого потенціалу, порушення логістичних зв'язків, суттєві втрати людського капіталу, погіршення інвестиційного клімату та посилення фінансових дисбалансів. За таких умов традиційні механізми державного регулювання економічного розвитку виявилися недостатньо адаптивними до сучасних ризиків, що актуалізує необхідність формування нової функціональної системи економічних механізмів, здатної забезпечити комплексну адаптацію національної економіки до післявоєнних умов розвитку.

Сучасний етап відновлення України має бути спрямований не лише на компенсацію завданих втрат, а й на реалізацію структурної модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності, зміцнення економічної стійкості та забезпечення довгострокового сталого розвитку. Досягнення цих цілей потребує інтеграції інституційно-регулятивних, інвестиційних, фінансових, інноваційних і соціально-економічних інструментів у єдину взаємоузгоджену систему, яка забезпечуватиме синергію їх функціонування. Саме тому особливої актуальності набуває наукове обґрунтування складу, функціонального призначення та взаємозв'язків економічних механізмів адаптації національної економіки України до післявоєнного розвитку.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Починаючи з 2022 року, економіка України зазнала масштабних і суттєвих трансформацій, що спричинили потужний негативний ефект для всіх її територій і видів економічної діяльності. Відновлення економіки та забезпечення її подальшого розвитку за умов структурних зламів передбачає адаптацію економічних механізмів управління, ключові напрямки якої мають бути спрямовані на зниження фактичного боргового тиску, відновлення сприятливого інвестиційного та бізнес-середовища, збереження людського капіталу [1]. Ми погоджуємося з думкою українських науковців, які наголошують, що економічні механізми адаптації економіки України до структурних шоків мають носити антикризовий характер та мати ознаки високого ступеня гнучкості, прозорості й інклюзивності. Характеристики на даний час постають центральними у побудові нової моделі відродження національної економіки, яка потребує консолідації, взаємопідтримки і довіри з боку всіх учасників суспільно-економічних відносин [2].

Бурлуцька С.В., досліджуючи особливості економічних механізмів адаптації систем макрорівня до викликів стійкості, звертає увагу на таких їх обов'язкових характеристиках, як пружність (спроможність повертатись до нормального стану) та пластичність (здатність механізмів забезпечувати якісну трансформацію економіки з одного стану в інший) [3].

Бойко А.В. механізми відновлення та адаптації економіки до викликів і змін зовнішнього середовища називає компенсаторними та розуміє їх як «...сукупність організаційних форм економічних відносин, що забезпечують запобігання та мінімізацію негативних наслідків фінансових, продовольчих, технологічних, екологічних, соціально-демографічних зсувів для національної економіки [4]. Автор є прихильником системно-функціонального підходу до побудови архітектури механізмів економічного відновлення та виділяє у складі компенсаторного механізму систему ресурсного забезпечення, принципи, функції й методи забезпечення стійкості національної економіки за умов подальшого існування викликів. Враховуючи очікувані умови післявоєнного відновлення та економіки України, науковці все частіше пропонують поєднувати економічні механізми адаптації з інструментами та методами забезпечення воєнного-економічної стійкості. За таких пропозицій центральне місце у сфері соціально-економічних відносин відводиться обороно-промислому комплексу країни, фінансування якого стає пріоритетним порівняно з іншими сферами й видами економічної діяльності [5].

Незважаючи на значний науковий доробок у сфері післявоєнного відновлення, економічної стійкості та державного регулювання розвитку національної економіки, питання формування цілісної функціональної системи економічних механізмів адаптації залишаються недостатньо опрацьованими. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення методичних підходів до оцінювання ефективності запропонованих економічних механізмів, визначення системи критеріїв та індикаторів їх результативності, моделювання сценаріїв адаптації національної економіки залежно від різних умов післявоєнного розвитку, а також обґрунтування інструментів їх практичної реалізації з урахуванням процесів європейської інтеграції, цифрової трансформації та забезпечення економічної безпеки України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування концептуальних засад формування функціональної системи економічних механізмів адаптації національної економіки України до післявоєнних умов розвитку, визначення їх складу, функціонального призначення та взаємозв'язків у контексті забезпечення переходу від адаптивності до економічної стійкості й сталого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Формування економічних механізмів відродження та адаптації економіки України до структурних зламів вимагає усунення дисфункції діючої інституційної архітектури, яка на даний час проявляється як недосконалість інструментів державного управління і підтримки економічних агентів, неефективна міжвідомча координація, непрозорість правозастосування, обмеженість функціоналу аналітичних ресурсів, повільні темпи імплементації норм і стандартів ЄС у вітчизняну практику господарювання. Виключною функцією інституційних механізмів адаптації економіки до шоків є формування передумов для комплексної оцінки та передбачення ризиків трансформацій, а також створення антикорупційної інфраструктури управління.

Повністю погоджуючись із таким системним баченням наявних проблемних аспектів, вважаємо доцільним у складі економічних механізмів виділити інституційно-регуляторний механізм, який забезпечить відповідність інструментів і рівнів регулювання економічного середовища з метою адаптації національної економіки до післявоєнних структурних зламів.

При цьому інституційно-регулятивний механізм не слід розглядати виключно як сукупність адміністративних інструментів державного впливу. Його функціональне призначення полягає у формуванні якісного інституційного середовища, що забезпечує узгодженість державної економічної політики, прозорість регуляторних процедур, захист прав власності, розвиток конкурентного середовища та ефективну взаємодію між державою, бізнесом і громадянським суспільством. Саме інституційна спроможність держави визначає швидкість адаптації інших економічних механізмів до нових умов функціонування та створює передумови для довгострокового економічного відновлення.

Виходячи з авторського концепту формування економічних механізмів адаптації національної економіки до післявоєнних умов розвитку та слідкуючи за логікою тріади моделі адаптації «адаптивність – економічна стійкість – сталий розвиток», вважаємо доцільним віднести до сукупності економічних механізмів такі: інвестиційний, фінансовий, інноваційний, інституційно-регулятивний, механізм структурної трансформації, механізм розвитку людського капіталу та соціальної інклюзії (рис. 1).

Кожний із системи економічних механізмів покликаний виконувати свою функціональну роль у забезпеченні адаптаційних трансформацій економіки країни: інвестиційний механізм створює інвестиційну основу структурної адаптації та економічного зростання; фінансовий механізм – формує фінансовий базис та ресурсні підтримку адаптаційних процесів; інноваційний механізм має сприяти модернізації технологічної основи національного виробництва для забезпечення її довгострокової стійкої конкурентоспроможності; інституційно-регуляторний механізм покликаний забезпечити удосконалення інституційного середовища, необхідного для адаптаційних змін; механізм розвитку людського капіталу та соціальної інклюзії – сприяти відновленню втраченого (переміщеного) людського капіталу та формування рівного, справедливого і прозорого соціального базису для довгострокового економічного розвитку країни.

Водночас запропоновані механізми не функціонують автономно, оскільки між ними існують стійкі функціональні взаємозв'язки. Недостатня результативність хоча б одного з них призводить до зниження ефективності всієї системи адаптації. Саме тому ключовим принципом побудови функціональної системи економічних механізмів має бути їх взаємоузгодженість, що забезпечує формування синергетичного ефекту та підвищує спроможність національної економіки швидко реагувати на внутрішні й зовнішні виклики.

Складність вирішення стратегічного завдання успішної та прискореної адаптації економіки України до реалій воєнних шоків і післявоєнного відновлення не може бути забезпечено за рахунок дії одного з економічних механізмів. Стратегічна значимість поставленої мети, її масштабність і виключне значення для подальшого існування України вимагають інтеграції всіх зазначених механізмів у єдину синергічну систему, у якій кожен елемент відповідає за певний напрям адаптаційних трансформацій та в єдності сприяє відновленню національної економіки й її переходу на якісно новий рівень розвитку.

Представлена функціональна система демонструє логіку переходу від створення інституційних передумов до формування фінансово-інвестиційної бази розвитку, активізації інноваційних процесів, структурної модернізації економіки та відновлення людського потенціалу. Така послідовність забезпечує не лише усунення наслідків структурних шоків, а й формує основу для довгострокового економічного зростання відповідно до сучасних принципів стійкого розвитку та європейської інтеграції.

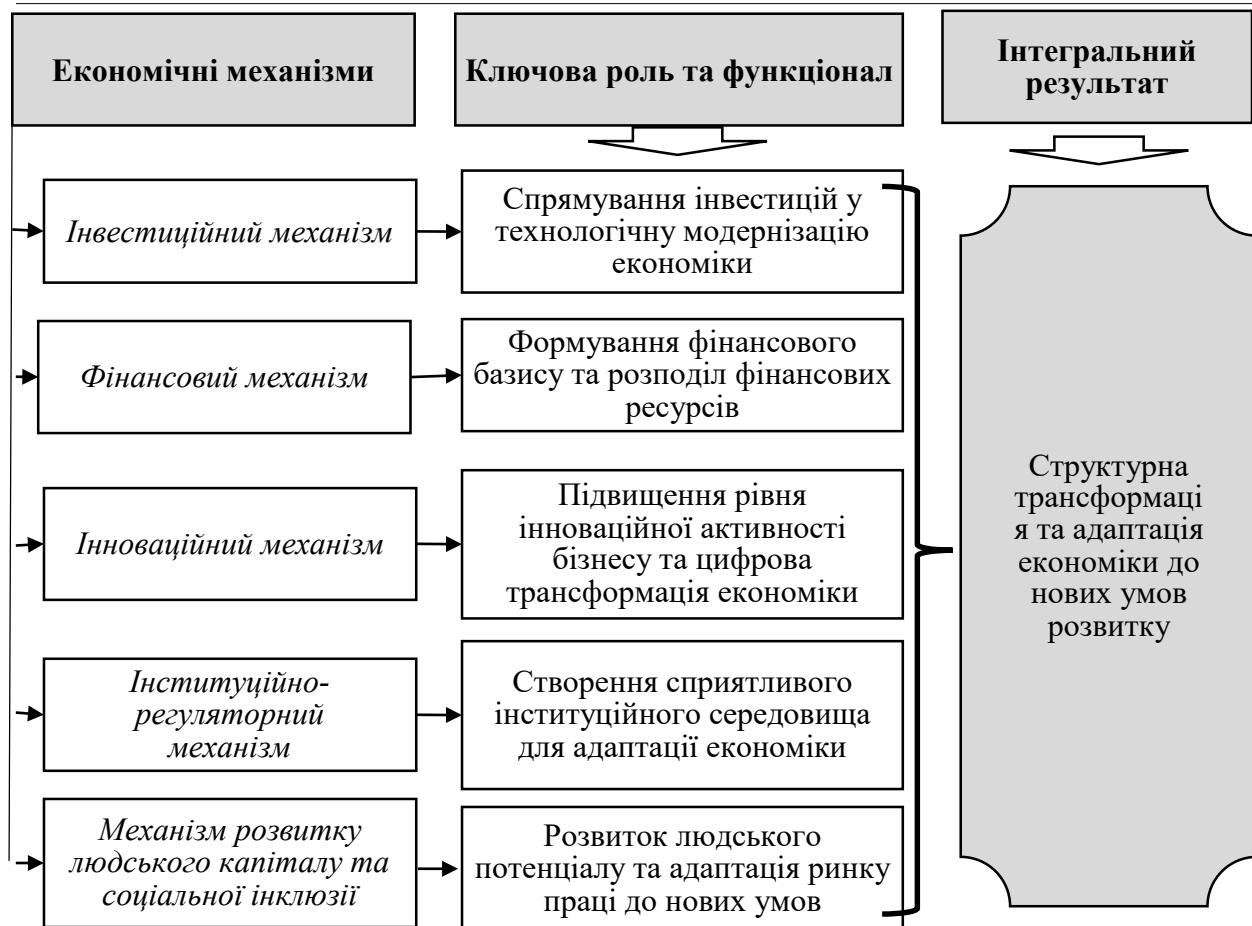

Рис.1 Функціональна система економічних механізмів адаптації економіки до структурних зламів та післявоєнного відновлення

Джерело: розроблено автором.

Економічні механізми управління, що сформувалися та діють на даний час в економіці України, визначаються низьким рівнем системних дисфункцій, які уповільнюють швидкість адаптаційних процесів та нівелюють їхню результативність. На тлі наслідків військового конфлікту їх функціонування опосередковується головним безпековим чинником унаслідок геополітичної та макроекономічної нестабільності. Поряд з цим, традиційними проблемними аспектами даних економічних механізмів є:

- недоліки інвестиційного механізму – проявляються у низькій культурі інвестування та низький інвестиційний привабливості економіки країни, високому рівні податкового тиску на бізнес, неефективності венчурних інструментів інвестування, наявності корупційних ризиків інвестиційних процесів [6]. Поряд з цим науковці відмічають потужний ефект від впровадження національних програм стимулювання залучення інвестиційних потоків, таких як «Доступні кредити 5–7–9%», «Власна справа», фінансові програми підтримки інвестицій для малого та середнього бізнесу тощо. [7].

Недоліки фінансового механізму проявляються у традиційній обмеженості власного фінансового потенціалу, обмеженості бізнесу в доступі до інклюзивних джерел капіталу, високій вартості кредитних ресурсів, обмежених масштабах державної фінансової підтримки підприємництва, втраті потенціалу фіскальної спроможності та слабкості довгострокових фінансових інструментів стимулювання економічного зростання. За умов активної фази військового конфлікту ці проблемні аспекти доповнилися зростанням зовнішньої заборгованості України, яка формує стратегічні ризики для її післявоєнного розвитку та незалежного існування [8-10].

У сфері дії інноваційного механізму національної економіки науковці зауважують такі недоліки: низький рівень інноваційної активності українського бізнесу та фінансування НДДКР порівняно з європейською та світовою практикою, а також суттєвий розрив між науковою та комерційною складовими інновацій [11]. Серед потужних характеристик існуючого інноваційного механізму української економіки вчені, незважаючи на наслідки військового конфлікту, визначають потужний науковий потенціал і якість людського капіталу, активні темпи цифровізації економіки та всіх сфер суспільного життя [12].

Ключові проблеми інституційно-регуляторного механізму розвитку економіки України криються в недосконалості створеного дизайну для забезпечення дії всіх попередніх механізмів, зокрема залучення інвестицій та активізації інноваційної активності бізнес-суб'єктів, недосконалості інструментів захисту прав

власності, наявних можливостях для корупційних ризиків та непрозорості економічного управління, надмірної зарегульованості й бюрократизації його процедур [13].

Проте, найбільші виклики на даний час зосереджені у сфері катастрофічної втрати Україною власного людського потенціалу, поглиблення структурних дисбалансів ринку праці та зростання інклюзивних розривів між окремими соціальними категоріями населення, що ставить під загрозу існування нації та забезпечення її економічного розвитку вже у середньостроковій перспективі [14].

Підсумовуючи вказані недоліки, Мушнікова С. А. та ін. звертають увагу на неготовність урядових органів та органів місцевого самоврядування до масштабних адаптаційних трансформацій національної економіки до структурних зламів, що, у свою чергу, потребує підвищення гнучкості інструментарію, аналітичної підтримки та соціальної взаємодії, які забезпечать системність інституційних реформ [15].

Таким чином, проведений аналіз свідчить, що сучасні проблеми функціонування економічних механізмів мають комплексний характер і взаємно посилюють одна одну. Низька інвестиційна активність обмежує фінансові можливості модернізації, недостатній розвиток фінансових інструментів стримує інноваційну діяльність, а інституційні недоліки знижують ефективність реалізації державної економічної політики. Водночас погіршення стану людського капіталу негативно впливає на продуктивність праці, інноваційний потенціал і конкурентоспроможність економіки. За таких умов адаптація повинна здійснюватися не шляхом удосконалення окремих механізмів, а через їх комплексну модернізацію в межах єдиної функціональної системи.

Огляд наукових підходів і поглядів вчених на процеси та напрями відновлення економіки України за сучасних реалій показав, що відсутні принципи розбіжності щодо необхідності удосконалення практично всіх економічних механізмів господарського управління. Їхні пріоритетні напрями, на нашу думку, мають відповідати концепції адаптації національної економіки до структурних зламів через проходження шляху від адаптивності — до економічної стійкості та сталого розвитку.

Функціональна система економічних механізмів адаптації економіки до структурних зламів та післявоєнного відновлення побудована за логічним принципом взаємодії й створення передумов для кожного наступного елемента системи. Вихідним у запропонованій системі постає інституційно-регуляторний механізм, покликаний забезпечити створення умов регуляторного середовища (стимули, гарантії, правила, норми), що сприятимуть поліпшенню інвестиційного клімату країни. Інвестиційний механізм спрямований на акумулювання зовнішніх та внутрішніх інвестиційних потоків і взаємодію з фінансовим механізмом, головний функціонал якого полягає в раціональному розподілі фінансових ресурсів. Інвестиційний та фінансовий механізм у єдності формують ресурсний базис адаптаційних трансформацій національної економіки.

Створений фінансовий фундамент є необхідною передумовою для активізації інноваційного механізму адаптації та подальшого розвитку економіки України. Результатом інноваційного механізму має стати її технологічна модернізація та підвищення продуктивності з урахуванням сучасних і найближчих викликів світового конкурентного простору («зелений» перехід, кліматичні виклики, ризики Європейського зеленого курсу та сталого розвитку).

Водночас технологічне оновлення саме по собі не гарантує досягнення довгострокових цілей післявоєнного розвитку. Наступним етапом функціонування запропонованої системи є механізм структурної трансформації економіки, який забезпечує перехід від сировинно орієнтованої моделі господарювання до економіки, заснованої на знаннях, інноваціях, цифрових технологіях і високій доданій вартості. Його реалізація має супроводжуватися розвитком сучасних виробничих кластерів, стимулюванням переробної промисловості, інтеграцією українських підприємств у глобальні ланцюги створення вартості та розширенням можливостей експорту конкурентоспроможної продукції.

Завершальним елементом функціональної системи є механізм розвитку людського капіталу та соціальної інклюзії. Його ключове призначення полягає у відновленні трудового потенціалу країни, формуванні сучасної системи професійної освіти, розвитку людських компетентностей, стимулюванні повернення вимушено переміщених осіб, підтримці підприємницької ініціативи та забезпеченні рівного доступу представників різних соціальних груп до економічних можливостей. Саме людський капітал визначає спроможність економіки ефективно використовувати фінансові, інвестиційні та інноваційні ресурси, забезпечуючи їхню трансформацію у стале економічне зростання.

Окремою критичною умовою ефективного функціонування запропонованої функціональної системи є її орієнтація на вимоги євроінтеграційного треку та синхронізація із нормами Європейського зеленого курсу. Інституційно-регулятивний та інноваційний механізми мають бути спрямовані не просто на відбудову втраченого індустріального потенціалу, а на його кардинальне оновлення за принципом «Build Back Better» («Відбудувати краще, ніж було»). Це передбачає впровадження декарбонізаційних вимог, енергоефективних технологій та циркулярних економічних моделей ще на етапі проектування інвестиційних програм повоєнного відновлення.

Крім того, практична реалізація розробленого концепту вимагає створення гнучкого механізму моніторингу та оцінювання результативності адаптаційних процесів. Такий інструментарій повинен базуватися на системі динамічних індикаторів, що відображають не лише кількісні показники залучених

фінансових ресурсів чи обсяги інвестицій, а й якісні зміни: рівень інклюзивності ринку праці, швидкість інституційних реформ, показники енергоємності ВВП та ступінь залучення національних підприємств до високотехнологічних ланцюгів доданої вартості. Наявність зворотного зв'язку дозволить своєчасно коригувати інструменти регуляторного впливу в разі зміни зовнішніх геополітичних чи макроекономічних умов.

Отже, запропонована функціональна система економічних механізмів характеризується послідовною логікою взаємодії її складових, у межах якої кожний наступний механізм базується на результатах функціонування попереднього. Такий підхід забезпечує комплексність адаптаційних процесів, підвищує стійкість національної економіки до майбутніх викликів і формує організаційно-економічні передумови для її довгострокового розвитку відповідно до стратегічних пріоритетів повоєнної відбудови України.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження засвідчило, що ефективна адаптація національної економіки України до післявоєнних умов розвитку потребує формування цілісної системи взаємопов'язаних економічних механізмів, здатних забезпечити не лише відновлення економічної активності, а й створення передумов довгострокової економічної стійкості та сталого розвитку. Встановлено, що наявні механізми державного регулювання характеризуються низкою інституційних, фінансових, інвестиційних, інноваційних і соціальних дисфункцій, які знижують результативність адаптаційних процесів і стримують структурну модернізацію економіки.

Запропоновано авторську функціональну систему економічних механізмів адаптації, побудовану відповідно до концептуальної тріади «адаптивність – економічна стійкість – сталий розвиток». До її складу включено інституційно-регулятивний, інвестиційний, фінансовий, інноваційний механізми, механізм структурної трансформації, а також механізм розвитку людського капіталу і соціальної інклюзії, функціонування яких має здійснюватися на засадах системності, взаємодоповнюваності та синергії.

Практичне значення запропонованого підходу полягає у можливості його використання під час формування державної політики післявоєнного відновлення, стратегічного планування структурної модернізації економіки та розроблення інструментів підвищення її конкурентоспроможності. Перспективи подальших досліджень доцільно пов'язати з розробленням методичного підходу до оцінювання ефективності функціонування запропонованих економічних механізмів, визначенням системи індикаторів їх результативності та моделюванням сценаріїв адаптації національної економіки України залежно від умов післявоєнного розвитку.

Література

1. Козловський С.В., Солоненко Ю.В., Довгалюк Ю. С. Оцінка стійкості економічного розвитку України в умовах війни. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 9. С. 78-82. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.78>
2. Чередніченко С. В. Атикризові фінансові механізми підтримки стійкості національної економіки в умовах воєнного стану. Молодий вчений. 2024. № 5 (129). С. 138-145. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-5-129-15>
3. Бурлуцька С. В. Механізми забезпечення стійкості соціально-економічних систем у контексті їхньої безпеки. Економічний вісник. 2015, №3(51). С. 1-25. URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2015/3/EV20153_019-025.pdf
4. Бойко А. В. Стійкість національної економіки: теорія, методологія, практика; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозів. НАН України". Київ, 2014. 288 с.
5. Шемасва Л., Онофрійчук А., Онофрійчук В. Методологічні аспекти забезпечення економічної та воєнно-економічної стійкості держави в умовах війни. Journal of Scientific Papers "Social Development and Security", 2023. Vol. 13, No. 4, pp. 137-146. DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2023.13.4.11>
6. Сорочишина Н. А. Інвестиційний механізм у складі державної політики у сфері залучення інвестицій на інноваційну діяльність. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. 2018. Том 29 (68) № 1. С. 152-160. URL: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/30.pdf
7. Богун В. С. Фінансові механізми стимулювання інвестицій у відновлення економіки України після війни. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. 2025. № 1(77). С. 73-80. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/77-10>
8. Сорока В. А. Системна модель фінансового механізму розвитку територіальних громад. Економічний простір. 2025. № 202. С. 253–257. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.202.253-257>
9. Пухир С. Т. Фінансові механізми реалізації державної регіональної політики в Україні : дис. ... д-ра екон. наук. наук: 08.00.05. Львів, 2020. 411 с. URL: https://ird.gov.ua/irdd/d20200227_a805_PukhyrST.pdf
10. Шаров О. М. Створення механізму фінансування повоєнного економічного відродження України. Міжнародна економічна політика. 2024. №. 2 (41). С. 96–116. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.2024.41.07>

11. Квак С. А. Економічний механізм стимулювання інноваційної діяльності промислових підприємств України : дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03. Львів, 2020. 289 с. URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/dis_kvak.pdf
12. Луцків О. М., Білан Р. М. Сучасні виклики та загрози інноваційному розвитку економіки регіонів України. Регіональна економіка. 2025, №1. С. 45-47. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-1-4>
13. Інституційні проблеми та виклики функціонування агломерацій в Україні: наукова доповідь / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор М.І. Мельник. Львів, 2025. 75 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20250031.pdf>
14. Плавкова Д. Шляхи розвитку людського потенціалу в Україні в умовах післявоєнного стану. Економіка та суспільство. 2025. №72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-104>
15. Мушнікова С. А., Бобиль В. В., Добрик Л. О., Дронь М. А. Інституційна адаптація органів місцевого самоврядування до викликів економічної невизначеності. Бізнес-Інформ. 2025. № 10. С. 39-48. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-10-39-48>

References

1. Kozlovskiy, S. V., Solonenko, Yu. V., & Dovhaliuk, Yu. S. (2025). Otsinka stiikosti ekonomichnoho rozvytku Ukrainy v umovakh viiny [Assessment of the sustainability of economic development of Ukraine in the conditions of war]. Investysii: Praktyka ta Dosvid, no. 9, pp. 78–82. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.78>
2. Cherednichenko, S. V. (2024). Antykrizovi finansovi mekhanizmy pidtrymky stiikosti natsionalnoi ekonomiky v umovakh voiennoho stanu [Anti-crisis financial mechanisms to support the stability of the national economy under martial law]. Molodyi Vchenyi, no. 5(129), pp. 138–145. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-5-129-15>
3. Burlutska, S. V. (2015). Mekhanizmy zabezpechennia stiikosti sotsialno-ekonomichnykh system u konteksti ikh bezpeky [Mechanisms for ensuring the sustainability of socio-economic systems in the context of their security]. Ekonomichnyi Visnyk, no. 3(51), pp. 1–25. Available at: https://ev.nmu.org.ua/docs/2015/3/EV20153_019-025.pdf
4. Boiko, A. V. (2014). Stiikist natsionalnoi ekonomiky: teoriia, metodolohiia, praktyka [Sustainability of the national economy: theory, methodology, practice]. Kyiv: State Institution "Institute for Economics and Forecasting of NAS of Ukraine", 288 p.
5. Shemaieva, L., Onofriichuk, A., & Onofriichuk, V. (2023). Methodological aspects of ensuring the economic and military-economic stability of the state in conditions of war. Journal of Scientific Papers "Social Development and Security", vol. 13, no. 4, pp. 137–146. <https://doi.org/10.33445/sds.2023.13.4.11>
6. Sorochyshyna, N. A. (2018). Investysiinii mekhanizm u skladі derzhavnoi polityky u sferi zaluchennia investysii na innovatsiinii diialnist [Investment mechanism as part of state policy in the field of attracting investment for innovative activity]. Vcheni Zapysky TNU Imeni V.I. Vernadskoho, vol. 29(68), no. 1, pp. 152–160. Available at: https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/1_2018/30.pdf
7. Bohun, V. S. (2025). Finansovi mekhanizmy stymuliuvannia investysii u vidnovlennia ekonomiky Ukrainy pislia viiny [Financial mechanisms for stimulating investment in the recovery of Ukraine's economy after the war]. Naukovi Pratsi Mizhrehionalnoi Akademii Upravlinnia Personalom, no. 1(77), pp. 73–80. <https://doi.org/10.32689/2523-4536/77-10>
8. Soroka, V. A. (2025). Systemna model finansovoho mekhanizmu rozvytku terytorialnykh hromad [System model of the financial mechanism of territorial community development]. Ekonomichnyi Prostir, no. 202, pp. 253–257. <https://doi.org/10.30838/EP.202.253-257>
9. Pukhyr, S. T. (2020). Finansovi mekhanizmy realizatsii derzhavnoi rehionalnoi polityky v Ukraini [Financial mechanisms for implementing state regional policy in Ukraine] (Doctoral dissertation in Economics). Lviv, 411 p. Available at: https://ird.gov.ua/irdp/d20200227_a805_PukhyrST.pdf
10. Sharov, O. M. (2024). Stvorennia mekhanizmu finansuvannia povynnoho ekonomichnoho vidrodzhennia Ukrainy [Creating a mechanism for financing the post-war economic revival of Ukraine]. Mizhnarodna Ekonomichna Polityka, no. 2(41), pp. 96–116. <https://doi.org/10.33111/iep.2024.41.07>
11. Kvak, S. A. (2020). Ekonomichnyi mekhanizm stymuliuvannia innovatsiinnoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv Ukrainy [Economic mechanism for stimulating innovative activity of industrial enterprises of Ukraine] (PhD dissertation in Economics). Lviv, 289 p. Available at: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/dis_kvak.pdf
12. Lutskiv, O. M., & Bilan, R. M. (2025). Suchasni vyklyky ta zahrozy innovatsiinomu rozvytku ekonomiky rehioniv Ukrainy [Modern challenges and threats to the innovative development of the economy of Ukraine's regions]. Rehionalna Ekonomika, no. 1, pp. 45–47. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-1-4>
13. Melnyk, M. I. (Ed.). (2025). Instytutsiinii mekhanizmy ta vyklyky funktsionuvannia ahlomeratsii v Ukraini: naukova dopovid [Institutional problems and challenges of agglomerations functioning in Ukraine: scientific report]. Lviv: State Institution "Institute of Regional Research named after M. I. Dolishnyi of the NAS of Ukraine", 75 p. Available at: <https://ird.gov.ua/irdp/p20250031.pdf>
14. Plavkova, D. (2025). Shliakhy rozvytku liudskoho potentsialu v Ukraini v umovakh pislavoiennoho stanu [Ways of human potential development in Ukraine in post-war conditions]. Ekonomika ta Suspilstvo, no. 72. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-104>
15. Mushnykova, S. A., Bobyl, V. V., Dobryk, L. O., & Dron, M. A. (2025). Instytutsiina adaptatsiia orhaniv mistsevoho samovryduvannia do vyklykiv ekonomichnoi nevazhnosti [Institutional adaptation of local self-government bodies to the challenges of economic uncertainty]. Biznes-Inform, no. 10, pp. 39–48. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-10-39-48>